

mal jutott hadifogságba, különös véletlen folytán szintén Szibéria Krasnojarsk nevű várcsába került. Pillichhel egymást azelőtt nem ismerték, de közös barátról került a szóbeszéd és ennek megemlékezésül küldték a következő levelet: „Kedves Döme! A hadifogoly táborban együtt lakom Sárffy főhadnaggyal, többször beszélünk rólatok és szeretnénk tudni, hogy vagy te és bátyád. Itt óriási az unalom és rettenetes a hideg, még szerencsénk, hogy mintegy 300 tiszt van itt és így a sakk és tarok némi szórakozást nyújtanak. Kézcsókmát édesanyádnak, üdvözlétemet ismerőseimnek légy szíves ad át. Szívélyesen üdvözlől öreg barátod Krasnojarsk 915. I/28. Pillich Bandi, Sárffy Dezső főhadnagy.”

— **Május 2-án lesz a füstelen nad Szegeden.** Érdekes napja lesz Szegednek május másodikán Ezen a napon a Hadsegítő-Bizottság kiadja a jelszót: *Ne dohányozunk!* A megtakarított pénzt adjuk a háborúban megrokkant katonák segélyezésére. És ha dohányozunk, fizessünk füst-adót! A füstelen-nap eszméjét a főváros közönsége is nagy lelkesedéssel fogadta és nemcsak magáncsoportok, hanem testületek és egyesületek is jelentkeztek Budapesten, melyek az akciót támogatják és sikkere érdekében dolgozni fognak. Így az összes fővárosi kaszinók, társas egyletek, különféle sportklubok, orvosegyletek stb. gyűjtik ezen a napon tagjaik körében a füst-adót. Ismerve a szegedi közönség páratlan hazfiasságát és jótékonyosságát a füstelen-nap rendezőse felkéri a szegedi egyesületek és hivatalok vezetőit, hogy a mozgalom támogatása érdekében szíveskedjenek a hadsegítő-bizottság titkári irodájában (D. M. K. E. palota földsz. 5.) akár személyesen, akár az 550 számú telefon útján jelentkezni. A szegedi szállodák, kávéházak és vendéglőkben való gyűjtést Kass János volt szíves elvállalni. A füstelen-napon a város forgalmasabb utcáin urnákban gyűjti a Hadsegítő Bizottság a közönség önkéntes

adományait. Zaklatás azonban nem lesz, mert az eszme maga agitál azoknak az érdeklőkben, akik a haza védelmében megvakulva és megrokknva, az élet minden örömről lemondottak. A közönség nekik szívesen adja önkéntesen is azt az élvezeti adót, amelyet egy napi dohányzásért a hazafias jótékony cél kiro reá.

— **Halálozás.** Löffler Jakab temesvári nagybirtokos, Temes megye köztörvényhatósági bizottságának virilis tagja, ki igen tevékeny részt vett Temesvár közéletében és jótékonyosságát meggyeszierte ismerték, hosszabb betegség után tegnap Temesvárott elhunyt. Halálát Szegeden is kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése vasárnap lesz Temesvárott.

— **A piac mizériái.** A tojás makszimális árát nagyon helyesen és nagyon méltányosan nyolc fillérben állapította meg a hatóság. Erre mit tesz a tanyai ember, aki indolens mindennel szemben, ami nem zsebének érdekeit szolgálja. Kiáll a piacra és minthogy kevesli a nyolc fillért, melyért a tojás darabját adnia kell, a tojást letakarja. Tojást nem árul addig, amíg a szedő nem jön, aki tizenegy fillért ad darabjáért. — Ajánljuk ezeket a kuffárokat a rendőrség figyelmébe. Nagy szolgálatot tesz a közéletnek ma fölötté fontos ügyének mindenki, ha ilyen eseteket azonnal jelenti a rendőrségnek. Az élelmiszerüzorára végkép urrá lett a halpiacon is. Egy potykáért például, amely négy személynek elég és egy kiló husnak felel meg, 4–5 koronát kérnek. Az ilyen potykának rendes ára 2–2.40 korona. Az emberek zsebe ellen való merénylet a száz százalékos áremelés és a hatóságok figyelme méltó. Levelet kaptunk Szombaton, a mely nyomatékos és tanulságos erős szavakkal mutat rá a pékek magatartására a kereskedelmi és iparkamarában pénteken tartott értekezleten. Bizonyos, hogy a pékek üz-

leti érdekeit túlságos agresszivitással állítják elhatározásaik háttérébe, amiről az ár-megállapításoknál nem szabad megfeledkezni.

— **Nem bérelnek a tápéi réten.** Szeged város már többször hirdetett árverést a tápéi rét 1050 holdas árterére, azonban 400 holdnál többet nem tudott bérbe adni, dacára annak, hogy az 50–60 koronás bérösszegek 15 koronára apadtak le. Ennek oka abban reejlik, hogy *a földművelésre alkalmas munkásnép mind katona* s így feles bérelő nincs. A mentesített területen levő bérletek pedig negyedréssz bérösszegért sem kelnek el. A tavaszi árendát a tápéi bérlelők nem tudták fizetni nehéz anyagi helyzetük miatt. A tápéi ártérbirtok, mely több mint ezer holdas, három éven át nem jövedelmez. A víz többször elöntötte a rétet s *ma is víz alatt áll.* A bérlelők valószínűleg segítséget fognak kérni, kérésüket a város lehetőleg teljesíteni is fogja.

— **Az új bérkocsi tarifát az áprilisi közgyűlés megállapította.** A tanács elhatározta, hogy az új tarifát vasárnap lépteti életbe.

— **Lopott tyukokért négy évi fegyház.** A szegedi törvényszék szombaton tárgyalta Péter Gábor 33 éves alsóvárosi csavargó tyuklopási ügyét. Kivüle még négy asszonyt vádoltak orgazdasággal. Péter legutóbb kilenc tyuklopásért volt büntetve és szabadonbocsátása óta újból tizenkét helyen lopott. A vádlott tagadott, azonban a tanúk rávallottak és a tyuktolvajt *négy évi fegyházra ítélték.*

— **A jég.** Rosenfeld Izidor szállító beadványt intézett a tanácshoz, amelyben arra kéri, hogy a fölösleges jégmennyiséget adja át neki. Kötelezi magát arra, hogy kétezer métermázsát átvesz, métermázsáját egy ko-

Rákosi Jenő.

Most, amikor Szegedre jön, illik úgy fogadni, ahogy csak *nemzeti* főváros köszönteti legrendületlenebb lovagját.

Magyarnak lenni, — ezt a fogalmat *Széchenyi*, a mindörökké legnagyobb magyar szelleméhez híven senki nem töltötte úgy be, ahogyan *Rákosi Jenő*. Ugy irt, amint *Széchenyi* élt! Ezért a történelem az újabb emberöltőkben kevés olyan férfit igazolt, mint *Rákosi*.

Ő hirdette lánglelkűen először a harminc millió magyar gondolatát. Mindaddig beszélt, amíg ráfigyeltek. Az eszme olyan monumentális, hogy e miatt csak a kiválasztottak követték. Egy-egy zseniális magyar ha föltűnt, ő emelte föl szavával, tollával. Így ment ez évtizedek óta, emberöltők óta, szakadatlanul. És senki nem tudott úgy örülni az új, friss zseni játékának, mint ép *Rákosi*. Igen, mert minden az ő elgondolását igazolta, tudniillik: a Nyugat és Kelet egtevívó magyarságát. Hogy nem fáradt bele soha? Ő az egyetlen magyar a mi kulturális és művészi életünkben, aki mindig friss maradt. Európai s magyar évtizedek ide-oda hullámzottak, de ő változatlanul maradt.

Minden művészeti ágban, minden kulturális magyar tünetnek ütközópontja ő volt. Akit lelke tüze megérintett és drágakőnek vagy acélnak talált, az tényleg erős volt a magasságba szállni. Egy időben azt mondta: *Shakespeare legyen a magyaré* — és azé lett, még jobban, mint ahogyan az angolé... Szava máskor végig zengett: *Teremtünk igazi népszínházat, a magyar népszínművet erősítsük meg.* És úgy lön, évtizedekre.

Ő a magyar újságírás igazmegteremtője. A legjobb hírlapírókat nevelte s ma is, aki újságíró vagy író akar lenni — igazi magyar: nagyszerű értelemben — az minden

nap, minden városban vagy vidéken a *B. H.*-ből tanul. Amikor egy-egy vezércikkre megjelent, hetekig arról beszéltek a parlamenttől kezdve mindenütt s a szerint igazoltak. És micsoda harcokat küzdött végig, a lélek és szellem fenkolt, biztos erejével. Még alul soha nem maradt, úgy hogy a nemzeti kritika trónusán a legesontosabb *Gyulai Pál* is alig uralkodott, mint *Rákosi Jenő*. Évtizedek óta benne lakozik legtöbb kritikai szellem. Csak gondoljunk legutóbbi dühös: magyaros harcára, melyet a Holnaposok és Nyugat ellen vezetett, kéréllhetetlenül. Neki lett igazsága — sokkal előbb, mint bárki hitte. A világháború folyamán, midőn a magyar legfőbb ütközóponttá vált, — amikor minden kártékony vagy magyartalan megnyilatkozást, mint a fekélyt kivágtunk, — a legcsufosabb elmerülés az említett irodalmi irányra következett. S elmondhatjuk, hogy az irodalmi történet ilyen hihetetlenül megsemmisítő kivégzést sem nálunk, sem a külföldön nem ismert eddig. S e harcot egyedül *Rákosi* harcolta meg és egy nemzet rövidesen igazolta.

De *Rákosi Jenő*t főként olyan küzdelmek jellemzik, amidőn egész szívvel valaki mellett (s nem ellene!) lépett föl. *Univerzális magyarságát* — hogy ilyen is lehet, ez önmagában felséges kinyilatkozás — minden téren egyforma biztossággal adta.

Ő volt az, aki *Liszt* Ferencet, az egyetlen zseniális magyar muzsikust, visszavette a külföldről, bizaédesgette és *Liszt* később minden zsenialitásával magyarrá magasztosult.

És *Rákosi* volt, aki az egyetlen zseniális magyar szobrászt, *Fadrusz* Jánost fölfedezte, támogatta, vitte, föl-föl, előre.

És *Rákosi* volt, aki *Munkácsy* és *Zichy*, a két zseniális magyar festő életében szín-

tén mindent elkövetett, hogy a nemzeti piktúra piedesztálra kerüljön és mindörökké ott maradjon.

S a nemzeti építészeti gondolatát nem minden meggyőződéssel emeli-e? Sajnos, itt legtöbb a tennivaló, ami nem esoda, ide *teremtő* lelkek jöhetnek csak. De *Rákosi* már belénk oltotta, hogy *a magyar zseniális faj*. Ez lassankint vérünké vált, úgy hogy Istenig — a magyarok Istenéig! — erő hitet nyertünk. Szabad talán megemlítenem, miszerint a múlt hónapban egyik beszédében azt hozta föl *Rákosi*, hogy *a magyar a világ legzseniálisabb nyelve*. Bennem gyújtó erővel lobogott föl ez a meghatározás és soha, soha nem felejtettem, micsoda boldogság költözött belém: magyarul kifejezni mindent, egész emberségemet.

A nagy vihar, az új évezredet szülő mai háború legfőlként két magyart igazolt: *Tisza* Istvánt és *Rákosi* Jenőt. Ők már eddig is igazolva vannak, függetlenül még a háború jó eredményétől is.

Rákosi Jenő harminc millió magyar-sága matematikai és történelmi bizonyosság, a törvényszerűsége már ránk is következett.

Én azt hiszem, a lélek legnemesebb pilanában nincs boldogabb magyar *Rákosi* Jenőnél. Két karjával örökké öleli a magyarságot, átöleli a Kárpátoktól az Adriáig és a délibáb ott játszik a lelkében, a magyar délibáb ragyog és mutatja, hogy a magyarság délibábas ábrándja mögött ott az elfoglalt pusztaszeri táj is s az egész magyar Glóbus, — hatalmasan, a Jövő ékes színeiben ragyogva, hirdetvén:

—Erősebb vagy te Pusztaszer az orosz Moszkvánál, francia Párisnál, angol Londonnál, sőt szerb Belgrádnál is; erősebb vagy a Multnál s Jelennél; olyan erős vagy, akár a Jövendő! *Szalay János.*